

VAITELIAISUUSPYYNTÖ POISTETTU

Vaiteliasuuspyyntö poistettu 4.9.2024 alkaen pyynnön perusteiden lakattua.

## **Perusmuistio: U-jatkokirje ehdotuksesta EU:n, Euratomin ja jäsenvaltioiden keskinäiseksi Energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta koskevaksi tulkintasopimukseksi**

Eduskuntatunnus

U 70/2023 vp

### **Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu**

EU-tuomioistuin on vuonna 2018 antamassaan Achmea-ratkaisussa C-284/2016 linjannut, että kahden EU-jäsenvaltion välisen investointisuojausopimuksen riidanratkaisumettely oli katsottava EU-oikeuden vastaiseksi. Vuonna 2021 antamassaan Komstroy-ratkaisussa C-741/2019 unionin tuomioistuin katsoi Achmea-ratkaisun mukaisesti, että Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan 6 kohdan mukainen välitystuomioistuimessa tapahtuva riidanratkaisu on EU:n sisäisten riitojen osalta katsottava olevan EU-oikeuden vastaista.

Komissio antoi 5.10.2022 tiedonannon (COM(2022) 523 final) koskien esitystä jäsenvaltioiden, EU:n ja Euratomin keskinäisestä sopimuksesta energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tulkinnasta (jäljempänä ”tulkintasopimus”). Tulkintasopimuksella vahvistettaisiin EU-tuomioistuimen mukainen linjaus Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tulkinnasta. Tulkintasopimusta on vuosina 2022-2024 valmisteltu useissa Euroopan komission järjestämissä asiantuntijakokouksissa, joissa jäsenvaltiot ovat olleet edustettuina virkamiestasolla. Neuvottelut tulkintasopimuksesta on tarkoitus saattaa päätökseen pääneuvottelijatasolla 26.6.2024.

Lisäksi jäsenvaltioiden ja unionin on tarkoitus allekirjoittaa poliittisluonteinen julistus EU-tuomioistuimen Komstroy-tuomion oikeudellisista seurauksista. Komissio allekirjoittaa julistuksen EU:n puolesta 26.6.2024 saatuaan asialle neuvoston tuen Coreperissa. Jäsenvaltiot allekirjoittavat julistuksen omalta osaltaan myös 26.6.2024.

Keskinäinen tulkintasopimus on tarkoitus allekirjoittaa myöhemmin, ja komissio tulee hakemaan EU:n osalta allekirjoitusvaltuudet neuvostolta annettuaan asiasta erillisen ehdotuksen.

## **Suomen kanta**

Suomi on ottanut keskinäiseen tulkintasopimukseen aikaisemmin kantaa U-kirjelmässä U 70/2023 vp.

Julistus ja keskinäisen tulkintasopimuksen neuvottelutulos ovat keskeisiltä osin Suomen kannan mukaisia. Suomi voi näin ollen vahvistaa kompromissina julistuksesta ja tulkintasopimuksesta saavutetun neuvottelutuloksen ja allekirjoittaa julistuksen.

## **Pääasiallinen sisältö**

Keskinäistä tulkintasopimusta koskeneen komission ehdotuksen keskeinen sisältö on kuvattu U-kirjelmässä U 70/2023 vp.

Osana tulkintasopimusta koskevaa kompromissia valmistelun kuluessa on noussut esiin asiassa annettava poliittisluonteinen julistus, joka ei olisi oikeudellisesti sitova instrumentti. Julistuksen sisältö vastaa EU:n, Euratomin ja jäsenvaltioiden keskinäistä Energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta koskevan tulkintasopimuksen neuvottelutulosta.

Neuvottelutuloksena sekä julistuksessa että keskinäisen tulkintasopimuksen johdannossa vahvistetaan unionin tuomioistuimen Komstroy-tuomioon (C-741/19) sekä EU-oikeuden etusijaperiaatteeseen perustuva jäsenvaltioiden ja unionin tulkinta Energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta. Tulkinnan mukaan Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artikla ei voi eikä ole voinut toimia EU:n sisäisen välimiesmenettelyn perustana. Vastavasti Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 47 artiklan 3 kohdan mukaista raukeamislauseketta ei voida soveltaa EU:n sisäisiin välimiesmenettelyihin. Kyseinen tulkinta ei kuitenkaan rajoita Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen muiden määräysten tulkintaa ja soveltamista siltä osin kuin ne koskevat EU:n sisäisiä suhteita. Neuvottelujen aikana sopimusteksti on muutettu vastaamaan lähemmin EU-tuomioistuimen tulkintaa siltä osin, että sopimus on rajattu koskemaan Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan mukaisia välimiesmenettelyjä, komission ehdotuksen mukaisen sopimusehdotuksen koskettua Energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta kokonaisuudessaan.

Julistus on tarkoitus allekirjoittaa jäsenvaltioiden ja unionin osalta. Komissio antaa tämänhetkisen tiedon mukaan myöhemmin ehdotuksensa keskinäisen tulkintasopimuksen allekirjoittamisesta unionin osalta. Keskinäiseen tulkintasopimukseen sitoutuminen edellyttää Suomen osalta kaikki tavanomaiset kansainvälisiltä sopimuksilta vaadittavat kansalliset ja kansainväliset sopimusoikeudelliset menettelyt.

## **EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

Julistuksella ilmaistaan osapuolen tai osapuolten näkemys julistuksen kohteena olevasta asiasta. EU:n toimielimet voivat antaa julistuksia joko yksin tai yhdessä muiden toimielinten tai jäsenvaltioiden kanssa. Julistusta oikeudellisenä instrumenttina ei mainita EU:n perussopimuksissa. Julistus ei ole oikeudellisesti sitova.

Keskinäisen tulkintasopimuksen EU:n oikeuden mukaista oikeusperustaa ja päätöksente-

komenettelyä on kuvattu U-kirjelmässä U 70/2023 vp. Oikeusperustaa ja päätöksentekomenettelyä tullaan arvioimaan tarkemmin komission annettua ehdotuksen neuvoston päätökseksi sopimuksen allekirjoittamisesta.

### **Käsittely Euroopan parlamentissa**

Julistusta ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Komissio on katsonut, että EU:n ja Euratomin tulkintasopimukseen sitoutumista koskevat lainsäädännölliset instrumentit tulisi käsitellä Euroopan parlamentissa komission ehdotusten pohjalta.

### **Kansallinen valmistelu**

U-jatkokirjettä on käsitelty Energia- ja EURATOM –jaoston kirjallisessa menettelyssä 13.-14.6.2024.

### **Eduskuntakäsittely**

Eduskuntaa tiedotettiin komission ehdotuksesta keskinäiseksi tulkintasopimukseksi E-kirjeellä E 2/2023 vp. Suomen kanta komission ehdotukseen on määritelty U-kirjelmässä U 70/2023 vp. Eduskunnan suuri valiokunta yhtyi valtioneuvoston kantaan 29.11.2023 (SuVEK 103/2023 vp).

### **Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

Julistus ei vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Keskinäisen tulkintasopimuksen suhdetta kansalliseen lainsäädäntöön on arvioitu U-kirjelmässä U 70/2023 vp.

### **Taloudelliset vaikutukset**

Julistuksella ja keskinäisellä tulkintasopimuksella ei ole taloudellisia vaikutuksia.

### **Asiakirjat**

COM(2022) 523 final

### **Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Erityisasiantuntija Katariina Särkänne, TEM 0295 047 440  
 Johtava erityisasiantuntija Kimmo Sinivuori, UM 0295 350 061  
 Kaupallinen neuvos Johanna Ala-Nikkola, UM 0295 351 122  
 Lainsäädäntöneuvos Maria Pohjanpalo, UM 0295 351 277  
 Lainsäädäntöneuvos Liisa Reunanen, VNK 0295 160 424  
 Oikeudellinen erityisasiantuntija Laura Peuraniemi, UM 0295 350 268  
 Erityisasiantuntija Anna Pohjalainen, OM 0295 150 194

### **VAHVA-tunnus**

EU/1360/2022

**Liitteet**

**Viite**